

הצוקות

לרביה"ק מוהר"ן עברסלב זיע"א

// נקודות אור בנתיבות החיים // הרב ישראל מאיר גלינסקי

חיים טובים

כך שמעתי

// דיבורי קודש ששמע מוהר"ש מרבי לוי יצחק בנדר ז"ע

מאת: הרב דן כהן

הכנעה במקום שליטה

יש כאן דיבור מאד ברור, שגם טיפש יכול להבין. להרפות! לשחרר! נכון, מאד כיו להרגיש שהכל בשליטה, הרבה יותר נכון, אמיתי, וגם טוב – להסכים לוותר על השליטה שממילא אין לנו, ולתת למי שבאמת השליטה בידו, לנהל את העסק.

יעשו מסירות נפש, ולא יוותרו חלילה על המנהג הקדוש, בלי שינוי של פסיק או מסלול.

חבר'ה, השתגענתם???

אתם באמת ילדים קטנים? או שמא רשעים גדולים? מה פשר המשחק המטומטם הזה, באש חיה, על חשבון מאות אלפי אחיכם היהודים, היושבים בערי הדרום, ואולי גם המרכז? מה נסגר אתכם?

מי המציא את השטות הזאת של 'צעדת הדגלים', ולשם מה היא מיועדת? מי הוא זה שקבע שהיא מוכרחת לעבור במקומות מועדים לפורענות, ולהתגרות בצורה הכי ברורה בשונאי ישראל? מנין החלטה שאם לא 'הצליחו' לקיים זאת, ובמאה אחוז, חייבים גם 'להשלים'?

ומעל הכל, מי העלה על דעתו לעשות זאת עם ידיעה בהירה וצלולה, שהתגובה לכך הם אלפי טילים, שקרוב לוודאי יהרגו כמה נפשות מישראל, וללא ספק יכניסו מאות אלפים לממדי"ם ולחרדות, ויפגעו פגיעה ממונית ונפשית באלפי משפחות, יהודיות אם לא הבנתם נכון. האמנם?! האם לא רכשתם לעצמכם שמץ של בגרות? לא 'תואר בגרות', אלא בגרות פשוטה, של ילד בן שלשים ומעלה?!

אז זו שוב הזדמנות, להדגיש את מה שהיה פשוט עד לא מזמן: יש ציונות ויש יהדות, והם לא בדיוק אותו הדבר...

ציונות היא שליטה, ויהדות היא הכנעה. גם כשהייתה יד ישראל על העליונה, בזמן שהיה בית המקדש ולעם ישראל היתה מלכות, וגם כשיבנה בית המקדש ותחזור מלכות לישראל – התדר לא היה שרירים אלא הכנעה. עם ישראל ומלכות ישראל אינה כאן כדי להיות משהו, אלא כדי לתת למלכות שמים מקום להתבטאות.

לא כן הציונות. בשלל שמותיה ונושאי דגליה, ימין או ימינה, דתי, חרדלי, או דתילוני. קודם כל, היא כלל לא מכירה בכך שידיו לא על

בעוד המערכת הפוליטית נמצאת בכותרות, ומתכוננת לחילופי המשמרות במעון בבלפור והמסתערף, אלו צועקים נגד, ואלו משכנעים בעד, ישנה כותרת נוספת שמנסה להתחרות על תשומת לב הציבור, והיא: צעדת הדגלים.

למי שלא מביין, קצת הסבר: ישנו מנהג קדמון, עוד מזמן יציאת מצרים ויש מתארכים זאת אף לקודם לכן, בזמן האבות – לצעוד אחת לשנה עם דגלים. לא ברור בדיוק מתי, כמה אנשים, לאיזה גובה, ומה לכוון. העיקר לצעוד עם דגלים.

אז בדרך כלל 'מנהג ישראל' לעשות זאת ביום ירושלים. השנה, בשל אירועים חריגים, לא התאפשר לעשות זאת ביום המקובל ובמסלול המקובל. וחלילה לא יעלה על הדעת לבטל מנהג קדום שכזה, שיסודו בהררי קודש, ולכן פועל מי שפועל לעשות 'השלמה', ולערוך אותו השבוע. אשריהם ישראל.

חשבתם שזהו? מה פתאום. המנהג הזה, כמו כל המנהגים הקדושים, נתקל במניעות, קשות אפילו.

וזאת יש להזכיר, שחלק בלתי נפרד מהמנהג הוא, לעבור דווקא במקום מגוריהם של בני-דודינו, ולנפנף עם הדגלים מולם. על פי המסורת, הראשון שעשה זאת היה יצחק אבינו, שהתאמץ בכל כוחו לנפנף בדגל מול אחיו ישמעאל, ואחריו החזיקו כל יוצאי חלציו.

וכאן החלו המניעות. בעוד הציבור מכין עצמו בחרדת קודש לקיים את המנהג, התעוררו שכניהם של בני הדודים, הגרים בדרום, והתריעו כי באם יתקיים המנהג כמתוכנן, תהיה הסלמה חריפה. לנוכח זאת, גם מערכות הביטחון למיניהם, משטרה, שב"כ, וכל מיני מרעין בישין, רוצים למנוע את האירוע.

חשבתם שזהו? איזה. יהודים לא מתייאשים. קודם כל, העיניים נשואות – ללא הרבה תקוות, יש לציין – לאחד משני ראשי הממשלה, ה'כמעט לשעבר' או ה'מיועד', שיציל את המצב. אבל בלי קשר, יש לנו כמה גיבורים, שכבר הודיעו שהם

משעורים אלו (של סדר דרך הלמוד) אין אתה צריך להתביש כלל, רק לומר: "הרבי מברסלב כך צוה עלי". כך אמר רבי לוי יצחק לאחד לומר דבר זה, ויותר טוב לבלי להכנס בוכוחים כלל, ויאחו כל אחד דרכו. (שם, ח"ז, ט', תשל"ג)

קבר אטר פעם רבי לוי יצחק לבחור אהד, ששאלו ועל סדר דרך הלמוד) "האם זה נקרא למוד"? והשיב לו: "אני איני יודע כלום, הרבי מברסלב צוה עלי כך".

ואף שיש גם מאנשי שלומנו, ששוקקים מזה – מה בקה, הם אינם יודעים את מטבך ומדרגתך.

ובאמת לבסוף מתגלה, אשר אלו מאנשי שלומנו אשר מתהגים בדרך הפשטות, להתחיל בימי הנעורים, לומר הרבה דפים נקרא ופרקים משניות וסימנים 'שלתן עירור', הם זוכים לגמר ולסיקום פעם אחר פעם.

וכבר כל כך הרגלו בקה, עד שאינם עוזבים את זה כל ימי חייהם, ועל ידי רבי הלמוד לסיים פעם אחר פעם, קרב הזמן נפתח לבם ודעתם, עד שבקיימים בכל התורה טעם, בלי שום זקא.

וכאשר אמר רבי לוי יצחק: "שהוא הכיר אנשים פשוטים, שלא ידעו בין ימינם לשטאלם, ועל ידי שסלקו שכל ודעת עצמם, והתנהגו בדרך ה'ל' לבסוף נעשו גאונים טעם.

(שם, ח"ז, ט', תשמ"א, ש' תשל"ג)

הנה ידידי הנקרא אפרו חז"ל (שבת קנב): "נקודתא קלילא ד'דרך' (הילדות היא כתר הנד) ואמר רבנו (ספר המדות אות תשובה, סימן עג): "העבודות שאדם עובד את ה' בימי בחרותו, כל יום ערכו יקר משנים רבות של זקנותו", וכמו שכתוב (איכה ג, כז): "טוב לגבר כי ישא על בנעריו".

והסביר רבי לוי יצחק: כי אז בימי נעוריו, הוא מסבב עם קניעות ובלבולים, וכשה מיני קרירות וירידות מסבבים אותו, ואף על פי כן מתחזק ומקשיף את עצמו אליו יתברך. זהו עקר התפארותו ושעשועיו יתברך, שמתפאר ומשתעשע למעלה בנפש זה: "ראו בני זה, אשר הוא מסבב עם כל כך הרבה קניעות ובלבולים, ונופל בכל פעם, בעסק בור ודוה וכיו" ואף על פי כן הוא מתחזק בכל פעם מחדש", ודברי פי חכם חן.

(שם, ח"ז, ט', א' תלת, ש' תשל"ה)

עלון המקורבים ©

העלון יוצא לאור בס"ד ע"י ארגון 'המקורבים' (ארגון אחר מהארגון הנפלא 'הקבוצ' שעי" הרב י"מ גלינסקי)

ליצירת קשר לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למקדי התפצה, ולפרסום בגליון פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: *2 או לפל': 054-848-73-17 E0773140331@GMAIL.COM או לאימייל:

ניתן לתרום דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ (בחיפוש: העולם היהודי). וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318. או דרך קו 'המקורבים' בשלוחה: 09. (יש לדעתך אותנו על התרומה) תזכרו למצוות!

על הפרשה // פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

עניין מחלוקת קרח שבא בטענת רחמנות על ישראל

מובא במאמר (אות ג): "ולפעמים חושב אדם בעצמו שיש לו רחמנות על העולם ורוצה בהנהגתו, ובאמת זהו הרודף אחר הכבוד, ותולה רדיפתו ברחמנות, ובאמת הוא רחוק מרחמנות הנה, כי כל זמן שאין לאדם אמונה בשלמות שאין שלמות אחריו, בודאי אין לו לקבל המלוכה והנהגה, ואפילו מי שפאמין באיזה דבר שהוא מדרכי האמרי ועיין תוספתא שבת פרק ז, ח, אף על פי שהוא מאמין בהשם יתברך, בודאי אין לו לקבל המנהיגות, כי המנהיגות עקרה בבחינת רחמים, ועקר הרחמים בקשרת עכ"ם" אפלו שמץ עכ"ם, ואפלו קשה הוא אומר צבי הפסיקו (סנהדרין ס"ה) אין לו רחמנות בשלמות, בכך אין לו לקבל המנהיגות אפלו מי שיש לו אמונה גדולה עד שיפושש את עצמו שלא ישאר אצלו אמונות שאין צריך להאמין כגון דרכי האמרי הנ"ל ושיהיה תמים עם ה' אלקיו (עפי' דברים יח) אז הרחמנות באמת ולו ראוי להנהיג אבל מי שאין לו אמונה בשלמות ונדמה שיש לו רחמנות על העולם ורוצה להנהיג את העולם זה בחינת (סוטה מ"ט): "והמלכות תהפך למינות" כי מעט המינות פוגם במלכות בבחינת ההנהגה וההפכה למינות כמו שמהפך את המלכות לעצמו שהוא מין מעט".

והנה זה ממש מה שהיה אצל קרח, שכביכול בא בטענה שיש לו רחמנות על ישראל ורוצה להנהיגם, ולהצילם מיד משה ואהרן שבאים להשתרר על עם דל, בעוד שהאמת היה בהיפך ממש, כי הנהגת משה ואהרן לא היה בה שמץ של בקשת שררה, כי היו בתכלית הביטול, בבחינת "נחמנו מה", וכל הנהגתם היה רק להאיר את האמונה והתכלית גם במקום התגברות הכעס והרוגז.

עינו הטעות

זהו מה שמצינו בקרה ש"עיניו הטעות", זהו בחינת סימנים שאינם נכונים, שהם בחינת שמץ דרכי האמורי, כי אם היה הולך בתמימות היה רואה את עוצם צדקת דרכו של משה רבינו, אבל הוא לא התבונן בעין האמת, והלך אחר מה שנדמה לו

שיש לו רחמנות, וסמך על סימנים שהם בחינת דרכי האמורי וכנ"ל.

טענתו שאין חילוקי דרגות

וכל טענתו היתה שהרי "כל העדה כולם קדושים" שכולם היו במעמד הר סיני ושמעו "אנכי ה' אלקיך", אבל באמת יש בין סוף דרגות בין ישראל בעצמם, ועיקר החילוק הוא בעניין זה של זכירת התכלית, ובפרט בעת התגברות הרוגז, שזוהו עיקר הנסיון, וזהו מעלתם של הצדיקים השלמים שהם משיגים את התכלית גם בבחינת סוף מעשה שהוא בחינת התגברות הרוגז, ויש להם כח להאיר בישראל אל התכלית הזאת, באופן שיהיה להם כח לעמוד בנסיונות ולתקן את כל האותיות הנפולות במקום הרוגז דייקא וכמבואר בפנים, ולכל זה צריך את הצדיקים המופלגים ולא כל ישראל שוים בזה.

וכלשון מוהר"ן (ליקוטי הלכות י"ד, הלכות שלוח הקן, הלכה ד אות ט): "וכל טענתו היה שמהמת גסותו נדמה לו שהכל שוין ולא רצה להאמין שגם הצדיקים הקדושים צריכים מלחמה גדולה עם היצר הרע שלמעלה שהוא בחינת דינים כנ"ל. ואמר שמי שזוכה למעלת הגדולים שוב אין צריך מלחמה כלל. ואם כן הכל שוין ואין חלוק בין משה ואהרן ובין שאר הגדולים, ובפרט שאין כל ישראל במעלה גבה מאד, כי זכו כלם להשגת גבוה פנים בפנים. וזהו שאמר, רב לכם כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'. הינו כנ"ל שהקשה מדוע תתנשאו וכ' מאחר שכלם קדושים וכלם שמעו בקונו מפי הגבורה, כמו שדברנו רבותינו זכרונם לברכה, הינו שכלם במעלה גבה ונתבטל מהם היצר הרע, כי פסקה זמנתו וזכו לגבוה פנים בפנים לשמע מסיני מפי הגבורה אנכי ולא יהיה לך. ואם כן מה מעלתם של משה ואהרן גבה יותר מכלם, כי איך שיש עוד מעלה יותר. מאחר שקבר פסקה זמנתו ובטל מהם היצר הרע וכלם קדושים וכנ"ל. אבל באמת כל זה טעה מחמת גסותו, כי באמת אף על פי שפסקה זמנתו עדין היו צריכים כל אחד ואחד מלחמה גדולה עם היצר הרע שלמעלה שהוא בחינת מלאך הקדוש בחינת גבורות ודינים. ועל כן באמת כמה נכשלו אחר כך בחטא העגל ומרגלים

כנ"ל. ואפלו אותן שלא נכשלו אבל עדין יש עליהם מלחמות בבחינה הנ"ל. ומאחר שיש להם עדין מלחמות בודאי אין כלם שוים ויש ביניהם מדרגות בלי שיעור, כי כן כל אחד כפי מה שזכה לשבר היצר הרע הגבה שלו, דהינו להמתיק הדין כמו כן זוכה לאיזה דרגה. ועל כן בודאי אין להעריך ולהדמות שאר בני ישראל אף על פי שכלם קדושים, כנגד רגלי משה ואהרן, ואפלו גדולי ישראל האמתיים אין להם להשוות עצמן למשה ואהרן שזכו למה שזכו. וקרח פגם בזה ואמר "כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'". ומאחר שקבר במעלת משה ואהרן, כפר בכל התורה שנתנה על ידם עד שנאבדו הוא וכל עדתו, והכל על ידי התגרות הדינים שמהם עקר כל היצרין רעים מראש ועד סוף וכנ"ל, יעו"ש לפי דרכו, ועל דרך זה לפי עניינינו שיעקר התיקון הוא דייקא ע"י בחינת הפרת הכעס ברחמנות והעלאת האותיות שיש בזה אין סוף דרגות.

ענשם שנפלו לתחת האדמה

ולכן היה ענשם של קרח וסיעתו שנפלו מתחת האדמה, כי עיקר התיקון של עולם העשייה הוא בחינת ה"סוף מעשה" הוא ע"י שמקשרים אותו אל ה"מחשבה תחילה" שהוא בחינת התכלית, וזה ע"י ההארה שמקבלים מהצדיק המופלג שהוא בחינת משה שכולם מושרשים בו ויש לו כח להאיר בהם את בחינת התכלית, אבל ברגע שהם חולקים עליו ואינם נכללים בו, שוב אינם יכולים לקבל את ההארה שהוא מאיר בהם את אור התכלית, וממילא אין להם דרך לקשר את בחינת הסוף מעשה לבחינת המחשבה תחילה, וממילא הם נופלים יותר ויותר לבחי' סוף מעשה שזה בחינת מה שנופלים בארץ עצמה לתוך הארץ ששם הוא עוד יותר בחינת סוף מעשה.

מה שנתן להם דווקא הקטורת

וזה מה שנתן להם את הקטורת, "כי קטרט גבה מאד מאד קאד והוא מבטל מותנא, כי קטרט מקתיק כל הדינים מראש ועד סוף כי סלוקא דקטרט עד אין סוף וכמובא בזהר הקדוש, אבל לפי עצם קדשותו

בשליטה, ויש לי אבא שוטר ודוד ראש ממשלה, ו...נראה אותך מעז. מאד כיף אבל מאד ילדותי. הרבה יותר נכון, אמיתי, וגם טוב – להסכים לוותר על השליטה שממילא אין לנו, ולתת למי שבאמת השליטה בידו, לנהל את העסק.

חשבנו שהעולם חכם וגיבור? הגיעה הקורונה
הקטנטנה והפרימיטיבית, והושיבה את כולנו על הברכיים. הגיעו חיסונים והיינו "המדינה הראשונה שיצאה מהקורונה"? הגיע האסון במירון, והותיר את כולנו פעורי פה. החלטנו שזה קשור לתשיות, והבטחנו שמעכשיו זה כבר לא יהיה? הגיע האסון בקרלין, ממלכת הבטיחות. ממשיכים להתעקש שזה קשור לבטיחות / לציבור החרדי? אוקי, קבלתם אותה על הכביש... מה תעשו כעת?

תחזרו להיות על הברכיים, וזהו. בלי דגלים, בלי ממשלה, ובלי שליטה. כל כך לא קל, אבל כל כך פשוט, אמיתי, ובעיקר 'הודי'.

מכוניות, ובנס גמור, אף לא אדם אחד. קריסה שמצטרפת לשורת קריסות חריגות ובלתי צפויות שאירעו לאחרונה, קורונה, מירון, קרלין. הפעם, למרבה השמחה, לא היו אבדות בנפש. ובכל אופן, מה הסיפור?

יהיה מעניין לראות את תגובתם של אלו שמהירו בכל האירועים הקודמים להסיק מסקנות 'מעשיות', בעקבות מירון – סוגרים את כל המקומות הקדושים, הילולת שמואל הנביא, הילולת רבי יונתן בן עוזיאל, מירון בערב ראש חודש, ועוד היד נטויה. בעקבות קרלין – מונעים כל אירוע המוני בכלל, ושימוש בטריבונוט בפרט. אז מה יעשו כעת? יסגרו את כל הכבישים, החניונים, והבתי-חולים?!

הם בשלהם ואנחנו בשלנו. למי שלא מתעקש לא לשמוע, יש כאן דיבור מאד ברור, שגם טיפש יכול להבין. והוא אגב, בכלל לא דיבור כועס אלא מאד אוהב ומזמין: להרפות! לשחררו!!! נכון, מאד כיף להרגיש שהכל

הגר"א ומוהר"ן - משיח בן יוסף, ומשיח בן דוד

נפילתם בחטא עדיין בטהרתם הם עומדים, וברגע אחד יכולים לעלות מבריא עמיקתא לאיגרא רמה, ודוד המלך שהיה ראש לחסידים ואמר "שמרה נפשי כי חסיד אני" כמובא במדרש, ועיין במסילת ישרים שביאר שעבודת החסיד היא מאהבה כבן שמחפש בגזי אביו היאך לעשות רצונו, וכלול בזה לעשות מכל רע טוב, ודווקא הוא אשר בכוחו לישוב על כסא ה'.

וכידוע דהבעש"ט הוא מיוחס עד לדוד המלך (ומוהר"ן הוא נינו), ויום פטירתו הוא בשבועות יום פטירת דוד המלך מלכות שבמלכות (וכן מוסרי התורה בכל הדורות היו מבני בניו של דוד כדוגמת ר' יהודה הנשיא והלל ור"ג ושושלתו, וכפי שנשבע ה' לדוד בתהלים פ"ט).

ולעומתו משיח בן יוסף אשר בא לגלות את טהרת קדושתם של ישראל אשר משוללים הם מכל חטא וזוהמה וגם בגלותם יכולים הם במסירות נפשם להישאר במעלתם הראשונה, והיא העבודה המיוחדת יותר לנשמות שמתגלה אצלם בחינת רחל (וכמבואר בקול התור ובתולדות יצחק ח"ג עמוד תצ"ו, וכן מובא בשם המהר"ל דיסקין) כי הגר"א היה מבחינת משיח בן יוסף.

ונראה בס"ד במאמרים הבאים לבאר ולסדר ולהראות היאך מזה מסתעפים כל חילוקי דרכי העבודה, ולימוד התורה, והדביקות וכו' שביניהם והיאך בספר ליקוטי מוהר"ן הדברים מתאחדים למהלך עבודה אחת בס"ד. ■

הכח להמשיך בתורתו את אור הגאולה לכל ישראל כולו, גם לאלו אשר נמצאים למטה למטה ועבודתם אינה אלא עבודת אדמה ועמל כפיים (כמובא בחיי מוהר"ן שאחר שפסע ד' אמות בארץ ישראל אמר שזכה לכל מה שזכה, ונתבייש בכל התורות אשר אמר מקודם עד כדי שציווה לגנום, ושרו של ישמעאל רצה להורגו ואחר שנצחו, אמר שפתח עכשיו לכל ישראל שיוכלו לעלות לארץ ללא שום קושי ומיד אחר שזכה להשגותיו ולהמשיך את אור תורתו חזר אחר יומיים למשפחתו בחו"ל).

וגם בתורתם של הגר"א ומוהר"ן רואים מאות הקבלות נפלאות אשר חותרים הם לאותה נקודה ואת אשר דיבר הגר"א בשמי מרומים, הוריד מוהר"ן לפשוט בישראל שיזכה לקיימו בפועל, במפתחות החכמה אשר מסר בספרו ליקוטי מוהר"ן.

וגם בתאריך לידתם ופטירתם שהגר"א נולד בט"ו בניסן יום גאולת ישראל, ונפטר באושפיזא דמשה ב"ט בתשרי, ואילו מוהר"ן נולד בראש חודש ניסן ראש השנה למלכי ישראל, ונפטר באושפיזא דיוסף ב"ח בתשרי, וקיבלנו כי אור תורתם ועבודתם אשר הנחילו לישראל את אור הגאולה השלימה, הינם מקבילים לשני הגאולות אשר בהם נגאל על ידי שני משיחי ה' - משיח בן יוסף ומשיח בן דוד.

כי עיקר עניינו של משיח בן דוד הוא להקים עולה של תשובה בישראל, ויהודה היה הראשון שהודה על חטאו ולמד לישראל היאך גם אחר

מהראוי היה להקדים קודם שנכנס לעובי הקורה ללמוד את מצוות הייחוד והאמונה ודרכי העבודה במשנתם של הגר"א והבעש"ט, ללמוד כראוי את סדר עמידת קומתם בבנין כנסת ישראל של שני מאורות גדולים אלו.

כתבו הרוקח והגר"א כי ששת אלפי ימות העולם מקבילים כנגד בריאת הזמן של ששת ימי המעשה, ועתה שאנו עומדים סמוך לעת דמדומי ערב של אלף השביעי של יום שכולו שבת, כבר מתחיל להתנוצץ אור תוספת השבת וההכנה אליה, ולכך הוריד ה' ברחמי משנת ת"ק אשר מקביל לחצות יום השישי, את אורם של תורת הגר"א, ושל תורת הבעש"ט, אשר קיבלו רשות משמיא בשנים האלו להוריד את אור התורה למטה מעשרה טפחים ולפתוח את הדרך להשיב את השכינה והתורה מגלותה ללבבות ישראל ולארץ ישראל.

וביקשו להמשיך בעלייתם לארץ הקדושה את הגאולה השלימה בפועל ממש ולזאת לא קיבלו רשות משמיא (הבעש"ט בשנת תק"ב וגיטו עלה בשנת תק"ו והעליה הגדולה של תלמידי הבעש"ט היתה בשנת תקל"ו שעלו שלוש מאות משפחות מגדולי תלמידיו, ושלושים שנה אח"כ הייתה עליית תלמידי הגר"א, אשר היוו את תחילת קיבוץ הגלויות של קהילות הקודש בארץ ישראל עד היום), עד שבאותה השנה והחודש אשר בו עלה הגר"א השמימה, זכה רבינו מוהר"ן לעלות ולהיכנס לשערי ארץ ישראל ובאותה שעה זכה לקבל במתנה את

שער ברסלב

// חיי משנתו ותורתו של רבנו הקדוש

פרק א - קווים כלליים מתולדות חייו של מוהר"ן

שאלה: האמת היא שמכל מה ששמעתי פה ושם על רבי נחמן מברסלב יצאתי קצת מבלבל, והצטיידה אצלי דמות לא ברורה כל כך, הייתי שמח לדעת קצת עובדות ופרטים על חייו של רבי נחמן מברסלב כדי לקבל ציור ברור יותר מי ומה הוא היה?

בהם כדי ללמוד מהם בקווים כלליים על אישיותו המופלאה והמהירה.

ימי ילדותו ונערותו

מוהר"ן נולד בעיירה מעיזבוז שבאוקראינה בראש חודש ניסן שנת תקל"ב, ונסתלק בעיר אומן ב"ח תשרי ד' דסוכות תקע"א, כך שכל חייו היו קצרים ביותר, כשלושים ושמונה וחצי שנה בלבד.¹

אביו הוא רבי שמחה, בנו של רבי נחמן מהורדנקה שהיה תלמיד קרוב של הבעל שם טוב, ואמו היא מרת פייגה, בתה של מרת אדל בת הבעל שם טוב. כך שמוהר"ן הוא נינו של הבעל שם טוב מצד אמו וגם קשור בקשר רוחני לבעל שם טוב מצד אביו.

ימי ילדותו עד שנעשה בר מצוה עברו עליו בעיירה מעיזבוז, שם גדל בבית שבו התגורר

שהאמין בה, רחוק כרחוק מזרח ממערב מסילוף עובדות, דמיונות והזיות, שמצויים בסיפורי צדיקים אחרים שסופרו מכלי שלישי ורביעי, וגם הצטיין בזריזות ובדייקנות מופלאה, וכל מה שכתב הוא ממה שראה בעצמו או שמע מרבו או שמע מאנשים מהימנים שראו בעצמם, כך שניתן בהחלט לסמוך על כל מה שמסר לנו שהדברים התרחשו במציאות כפי שהוא מתאר. דייקנותו של מוהר"ן במסירת הדברים היא כה גדולה, עד שהוא טורח לפעמים למען הדיוק לציין גם פרטים שנראים שוליים, וכמו כן כאשר הוא מוסיף פרשנויות משלו לדברי רבו הוא מציין זאת על ידי סוגריים כדי שהקורא יוכל להבחין בין דברי הרב לדברי התלמיד ולא לערב ביניהם. כמו כן, גם מעשים ואמירות שהיו תמוהים בעיניו ולא מצא להם פשוט, הוא לא 'צנזר' והעלים אלא כתב את הדברים כמות שהם והוסיף עליהם את תמיהתו.

כמובן שבלתי אפשרי להביא כאן את כל תוכן הספרים שהזכרנו, ונסתפק בציון נקודות וראשי פרקים בתולדות חייו של מוהר"ן שיש

הרוצה לדעת בפירוט את תולדות חייו וקורותיו של מוהר"ן מומלץ לו לעבור על הספרים שכתב תלמידו מוהר"ן ובהם פירט את קורות חייו, והם: שבחי הר"ן וחיי מוהר"ן, וכן ישנם עוד פרטים בספר שיחות הר"ן וביומן שכתב מוהר"ן על תולדות חייו הנקרא ימי מוהר"ן, ובספר כוכבי אור שכתב רבי אברהם ברבי נחמן על פי מה שקיבל מאביו רבי נחמן מטולטשין תלמידו של מוהר"ן.

אגב, דבר מעניין הוא שאין לנו הרבה מגדולי ישראל שזכינו לתייעוד כה מפורט ומדויק ואודותיהם כמו שיש לנו על מוהר"ן, שכן תלמידו הנאמן מוהר"ן דאג להעלות על הכתב כל מה שהיה ידוע לו מקורות חייו של רבו, מאחר שראה בכל מעשיו ודיבוריו עניינים חשובים מאוד שנחוצים לתועלת הדורות הבאים, וכך נשאר לנו תיעוד עשיר ומרתק על תולדות חייו של מוהר"ן.

ומה שבעיקר חשוב הוא שהדברים אמינים לחלוטין, מוהר"ן היה איש האמת במלוא מובן המלה, שמסר את כל חייו וכבודו למען האמת

1. ראה חיי מוהר"ן אות קד וכוכבי אור חכמה ובינה אות לה. ובחלק שיחות וסיפורים אות מב כתב ששמע מאביו ששמע ממוהר"ן שטכונן יותר שנוולד בשנת תקל"א.
2. מעניין לציין שההאז"ל נפטר גם הוא בגיל שלושים ושמונה בלבד, רצ"ד-של"ב.

מכתב גלוי מלב אל לב

בינינו הרבה כעס על הרבה מאד אנשים, למה הוא עשה כך למה הוא דיבר כך, למה הוא לא נלחם עם ההוא, למה הוא ביזה את ההוא, למה ההוא אמר שלום לההוא למה הוא לא מתייחס בכבוד אל ההוא, יש בינינו הרבה מאד חילוקי דעות וזה בסדר, זה לגיטימי, הבעיה היא כשחילוקי הדעות מתחילה להיות מעורבים עם נגיעות אישיות, הבעיה מתחילה כשזה נהיה מעורב עם כעס ח"ו, אז הצדק מסתיר פניו מאתנו ח"ו, ורחמנא ליצלן ראינו מה יכול לקרות כשהצדק מסתיר פניו מאתנו.

כלפי מה דברים אמורים, או עומדים כעת פחות ארבעה חודשים לפני ר"ה, אם אנחנו רוצים שהצדק ישיב פניו אלינו וינהיג אותנו ונזכה לבא אליו ולהתקבל על ציונו ברננה, ולא נצטרך לקפוא מקור בגבולות בלארוס, כדאי מאד שנתחיל מעכשיו להפך כעס ברחמנות, כדאי מאד שנתחיל מעכשיו להגיד ולשגן בכל יום: הריני מקבל עלי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך והריני אוהב כל אחד מישראל כנפשי, ובפרט את כל אנשי הצדק בכל מקום שהם (תרתי משמע), ויה' שבזכות זה נזכה שלא ישמע שוד ושבר בגבולנו, והצדק בחינת משה משיח שהוא הגואל הראשון והוא הגואל האחרון ישיב פניו אלינו, ויגאלנו גאולת עולמים בקרוב טמט אכ"ה.

ניתן גם להגיב ב'שיחת חברים' בקו 'המקורבים' בשלוחה 4

הצדיקים "מסתירים פניהם מהעולם ואינם רוצים להנהיג את העולם". זה התחיל בל"ג בעומר תש"פ שלא יכולנו להגיע לרשב"י, זה המשיך בר"ה תש"א שלא זכינו להגיע לאומן (וגם מי שכן זכה להיות שם, או שזה היה אחרי ששילם ע"כ במיטב שדהו ובמיטב כספו, או אחרי ששילם ע"כ בנפשו ומוחו לאחר ששהה שם חודשי ימים וזכה לבא לר"ה עם מוחין 'שרופים' לחלוטין), ואנחנו מקווים מאד שזה הסתיים באסון הנורא שהיה בל"ג בעומר במירון, והשי"ת יאמר לצרותינו די ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו, אכ"ה.

אך בתור 'ברסלבערס חסידים' אנחנו יודעים איך אפשר לשנות את המציאות הזאת, איך אפשר לגרום לצדיק שכן יקבל על עצמו את המנהיגות, אנחנו יודעים מה שייך לעשות כדי שיהיה "נמְתָק הַחַרוֹן־אֶפֶס שֵׁשׁ בְּתוֹךְ הַצְּדִיקִים עַל־יְדֵי הַרְחֻמְנוֹת, וְאִז הַרְחֻמְנוֹת גּוֹבֵר עֲלֵיהֶם, וּמְרַחֲמִים עַל הָעוֹלָם וְנִתְרַצֵּים בְּהִנְהוּתוֹ", כי רביז"ל גילה לנו איך אנחנו יכולים לגרום לכך שהצדיק יקבל על עצמו את השררה והמנהיגות וישוב להנהיג אותנו ולהאיר פניו אלינו ונזכה לקבל ממנו את הארת התכלית. הדבר הזה תלוי "כפי הפֶּרֶת הַכֶּסֶס בְּרַחֲמֵנוֹת". אם היה לנו ספק מה אנחנו צריכים לתקן כדי שנוזכה שהצדיק ישיב פניו אלינו, בא רבינו בתורה י"ח ומגלה לנו מה העצה לזה, העצה והתיקון לזה הוא להפיר כעס ברחמנות. כן זה לא סוד שיש להרבה מאד אנשים

אחי ורעי חסידי ברסלב היקרים, המקושרים בלב ונפש להצ"ע רביה"ק הננמ"ח זיע"א לכל אנשי שלומינו היקרים די בכל אתר ואתר הי"ו

עומדים או בסיומם של ימי ה-30 על מ"ה הצדיקים הקדושים, קרבנות הציבור שנסתלקו מעמנו בחטף בליל ל"ג בעומר תש"א. כאשר מתוכם עולים ומאירים שבעת קני המנורה, שבעה מטובי וחשובי זקני, אברכי, בחורי וילדי חסידות ברסלב. אמנם "אין אתנו יודע עד מ"ה", אך בתור חסידי ברסלב למרות שאנחנו אמנם לא יודעים למה זה קרה, אבל אנחנו כן יודעים מה קרה, אנחנו לא יודעים איך זה קרה, אבל אנחנו כן יודעים איך קוראים לדבר הנוראי הזה שבצילו יכול להתרחש כזה אסון נוראי, ביומא דהילולא קדישא של הצי"ע ה'עיר וקדיש' זיע"א.

למציאות הזאת קוראים, "שהצדיק בורח מהשֶׁרֶד וְהַקְּבוֹד וְאִינוּ הוֹצֵה לְהִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם". כך במילים ברורות כתב לנו רביז"ל שיש מציאות שבה הצדיק מעלים את עצמו ואינו רוצה להנהיג את העולם ועי"ז גם הדברים הכי הזויים יכולים להתרחש גם אצלו בחצר. ואם נעצור דקה ונתבונן נראה שהדבר הנוראי הזה מצטרף לשורה ארוכה של דברים שקרו לנו בשנה האחרונה, שהמכנה המשותף לכולם הוא, שהם יכולים לקרות רק כאשר

מיטבי לכת - המשך

של קטרת אין מי שראוי שיִעֲסֵק בו כי אם הפהן הראוי לקה, אבל הוֹד הַקָּרֵב יומת, כי אֲדַבְּרָא, מִתְגַּדֵּה בּו הַדִּין יוֹתֵר, כִּי כָל הַדִּינִים יֵשׁ לָהֶם שֶׁרֶשׁ, וְזֶה הַשֶּׁרֶשׁ יֵשׁ לוֹ עוֹד שֶׁרֶשׁ לְמַעְלָה גְּבֵה מִמֶּנּוּ, וְכֵן לְמַעְלָה מְעַלָּה וְכוּ', וְכָל מִה שֶׁמְעַלֵּין הַדִּין שְׁלֵמָטָה לְשֶׁרֶשׁ הַגְּבֵה מִמֶּנּוּ נִקְלָשׁ וְנִמְתָּק הַדִּין בְּבַחֲנֵית הַמִּתְקַת הַדִּין בְּשֶׁרֶשׁוֹ, אֲבָל עֲדוֹן גַּם שֶׁמֶשׁ יֵשׁ אִיזָה דִין וְצָרִיכִין לְהַעֲלוֹתוֹ יוֹתֵר עַד תְּכִלִּית הַשֶּׁרֶשׁ שֶׁשֶׁם נִמְתָּק לְגַמְרֵי, אֲבָל מִי שֶׁאֵין רֹאֵי לָכֵן אִזִּי לֹא דִי שֶׁאֵינוֹ מִמְתִּיק הַדִּין בְּשֶׁרֶשׁוֹ, אֲדַבְּרָא, עַל יְדוּ יוֹנֵק

שער ברסלב - המשך

הבעל שם טוב ז"ל, שעבר לאחר פטירת הבעל שם טוב לרשות בתו אדל, ובה התגוררה בתה פייגה ומשפחתה.

כבר בימי ילדותו התחיל בעבודותיו הקדושות, ועלה בדעתו לנהוג בהנהגות של פרישות ורצה לשבר את תאות האכילה, ובהיותו ילד בן שש היה בולע כל מה שאכל כדי שלא ירגיש שום טעם באכילתו, עד שמחמת כן עלתה נפיחות בצוארו. עוד מסופר על הנהגתו בהיותו בן שש, שהיה נוהג לרוץ פעמים רבות לקברו של זקנו הבעל שם טוב הקדוש להתפלל שם ולבקש מעמו שישתדל בשבילו שיזכה להתקרב לעבודת ה' יתברך, והיה הולך לשם בלילה, ולאחר מכן היה הולך לטבול במקוה שעמד מוחץ למרחץ והיה קר

3. שבחי הר"ן אות א. מוהר"ת מציון שם כי שמע סטספרים הנהגה זו על צדיק גדול מאוד מאוד שהיה בולע אכילתו בלי לעיסה ומחויקים אותה לדבר גדול, אולם מוהר"ן ז"ל קיים הנהגה זו בהיותו בן שש שנים בלבד. ומקובל שכונתו כאן לגר"א ז"ל שבהיותו בן י"ג היה אוכל טעט מאוד וגם את אותו טעט היה בולע, כפי שספר בנו רבי אברהם ז"ל בהקדמתו לביאור הגר"א על השו"ע.

מתנות כהונה הוא בחינת התיקון

ואחר כך ניתנה פרשת מתנות כהונה שהוא בחינת התיקון לזה, ע"י שישאל יתקשרו אל הכהנים בכל פרט ופרט, ויתנו להם מתנות כהונה מכל דבר ודבר, שע"ז יקשרו את כל הבחינות של סוף מעשה, אל המחשבה תחילה, ע"י שנותנים מתנות כהונה אל הכהן שהוא עוסק בהארת התכלית, ועי"ז לא יפלו לנפילה זו של הפרדת הסוף מעשה מהמחשבה תחילה.

אור מחמת שכבר נדלקו הנרות. ועיניו היו סתומים כל כך בבכיה, ואז נתקרה דעתו קצת. יחד עם זה, כל ימי ילדותו היה עושה הרבה מעשי נערות, כשחוק וקפיצות וטוילים, והיה רגיל בזה מאד.

ומאחר שלקח על עצמו עבודה כבדה מאד, היו לו ירידות ועליות בעבודתו אין ספור פעמים (וכמובן שגם ירידותיו היו לפי ערך מדרגתו), ולא תמיד הצליח לקיים כרצונו הטוב כל מה שלקח על עצמו, ודרכו היתה להתחזק תמיד ולהתחיל מהתחלה ולא להישבר משום ירידה שבעולם, וסיפר שלפעמים היו לו כמה התחלות חדשות ביום אחד, שגמר בדעתו להתחזק באיזה ענין ונפל מזה, ושוב התחזק ושוב נפל, ורק מכח החיזוק הגדול שהיה מחזק את עצמו תמיד ועל ידי ריבוי תפילה ותחנונים זכה למה שזכר.

מתוך החוברת מוהר"ן מברסלב – חיי משנתו ותורתו. ניתן לקבל במערכת

5. חיי מוהר"ן אות רלא, מאחד ששמע זאת מוהר"ן עצמו.
6. שיחות הר"ן אות ב.
7. שבחי הר"ן אות ג, יב, שיחות הר"ן אות טח.

ביותר, כדי לסגף את עצמו, ואת כל זה עשה בהסתדר ובצנעה ואף אחד לא ידע מזה.

עוד מסופר על גודל טהרת נפשו והשתוקקותו לעבודת ה' מילדותו בעת שהיה בערך בן שש, 'שבהיותו ילד קטן רצה להיות ירא שמים, והיה חפץ לקבל שבת בקדושה גדולה כראוי, והלך למרחץ וטבל בזרזיות סמוך אחר חצות מיד. ויצא מהטבילה ובא לביתו ולבש בגדי שבת, ונכנס לבית המדרש והלך אנה ואנה, ורצה להמשיך עליו קדושת שבת ונשמח יתרה. והיה חפץ לראות איזה דבר, אך לא ראה כלל. והיה מתגעגע מאד לראות. ובתוך זה התחילו להיכנס אנשים לבית המדרש, ובא איזה איש חשוב ועמד על השטענדיר [עמוד] שלו והתחיל לומר שיר השירים, והלך הוא זכרונו לברכה והכניס ראשו למטה בתוך השטענדיר. ומחמת שהיה עדיין ילד קטן לא הקפידו עליו. והוא היה מונח שם והתחיל לבכות, ובכה מאד בדמעות שליש כמה שעות עד הערב, עד שעניו העלו נפיחות. ואחר כך פתח את עיניו ונדמה לו כאילו הוא רואה איזה